

§ 8**Svar på skrivelsen "Hur värnar Stockholms stad unga från Afghanistan i asylprocessen i den nuvarande krissituationen?"(L) samt kompletterande skrivelse från (L) och (C)**

Dnr 1.7.2-736/2016

Socialnämndens beslut

Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelserna.

Särskilt uttalande

Ordföranden Åsa Lindhagen m.fl. (MP) och ledamöterna Rana Carlstedt m.fl. (S), Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V) och Anna Rantala Bonnier (Fi) lämnar följande särskilda uttalande.

Att ge de ensamkommande barn som tagit sig till Stockholm ett gott och långsiktigt mottagande är en av de mest prioriterade frågorna för oss i den styrande majoriteten. Genom den migrationspolitiska överenskommelse som slutits av regeringen och de borgerliga partierna samt det nya ersättningssystemet som införs från och med 1 juli 2017 har förutsättningarna för kommunens arbete försämrats. Färre barn kommer till Sverige och Stockholm och staden har tvingats påbörja ett omfattande omställningsarbete för att anpassa de boenden som tillhandahålls efter den nya ersättningen. Därtill är det nu lagstiftarens intentioner att de barn som fyller 18 år innan rätten till asyl är prövad ska anvisas boende på Migrationsverkets anläggningar istället för genom kommunen.

Vi delar författarnas uppfattning om att det här, tillsammans med att Migrationsverket ibland tycks skriva upp åldrarna för barn på ett godtyckligt sätt, riskerar att leda till negativa konsekvenser för de barn som berörs. Vi har redan sett att många ensamkommande barn uppvisar stor oro och att allt fler lider av psykisk ohälsa. Det här är signaler vi tar på största allvar och som vi vet att såväl socialförvaltningen som stadsdelsförvaltningarna jobbar hårt med.

I sin skrivelse ställer författarna en fråga direkt riktad till oss i majoriteten, nämligen om vi kommer att vidta åtgärder för att de unga asylsökande ska få det stöd de behöver, allra minst i väntan på lagakraftvunnet beslut.

För det första vill vi vara tydliga med att det i det nya ersättningssystemet finns en möjlighet för kommunen att ge

fortsatta insatser till de ensamkommande barn som fyller 18 år innan rätten till asyl har hunnit prövas. Är den unge i behov av insatser enligt LVU kommer kommunerna även fortsättningsvis att få ersättning, lika så om insatser kan ges på frivillig väg men under liknande förutsättningar som då LVU kan komma i fråga. Detta ska självklart Stockholms stad använda sig av i de fall då en individuell bedömning visar att det är det som behövs. Det är också viktigt i sammanhanget att nämna att utifrån det nu gällande ersättningssystemet har det varit en tydlig inriktning att stadsdelarna ska behålla placeringen av de barn som fyller 18 år innan beslut om asyl är fattat.

Lika så ska stadens socialtjänst tillämpa lagstiftningen så som den är avsedd. I sitt svar på skrivelsen redogör socialförvaltningen på ett förtjänstfullt sätt för hur regelverket ska tillämpas. För närvarande gäller inte beslut om ny ålder förrän den enskildes asylärende är avgjort. Staden ska därför inte rätta sig efter en ny ålder förrän ett beslut om den unge beviljas asyl eller inte är fattat. Undantag från detta kan vara om den nya åldern baseras på att den unge uppvisat id-handlingar som styrker en annan ålder, eller att den unge finns registrerad med en annan ålder i ett annat EU-land.

De barn som kommit ensamma till Sverige och Stockholm ska få stöd och omsorg utifrån sina behov. Många av dem bär på svåra upplevelser antingen från det land de flydde ifrån eller från den långa vägen till Sverige. Socialtjänsten behöver därför ha en hög beredskap för att uppmärksamma uttryck för psykisk ohälsa på ett tidigt stadium och då sätta in insatser. Ett sätt att göra detta på är att utbilda boendepersonal i frågor som rör psykisk ohälsa. Vid socialnämndens sammanträde den 28 mars 2017 behandlades en slutrapport över det projekt som Stockholms stad drivit med finansiering via Länsstyrelsen om att ta fram och genomföra en utbildning riktad till personal på boenden för ensamkommande barn. Utbildningen, som fått namnet Våga vara viktig, har visat goda resultat under pilotomgången och ska nu spridas till stadens samtliga boenden. Dessutom ska socialförvaltningen arbeta för att även familjehemsföräldrar kan ta del av utbildningen.

Det är också viktigt att använda sig av de befintliga resurser och stödsystem som finns. Här är skolornas elevhälsoteam avgörande, liksom att staden samarbetar med barn- och ungdomspsykiatri när behoven hos den unge är omfattande. Här kan mer information till socialsekreterare och gode män till ensamkommande barn om vilken hjälp som finns att få och hur man tillgodogör sig den behövas.

Regeringen och Sveriges kommuner och landsting har slutit en överenskommelse om Uppdrag Psykisk hälsa under åren 2016-2020. Uppdraget innebär att varje kommun tilldelas resurser för att genomföra aktiviteter inom ett antal områden utifrån en framtagna handlingsplan. Kommunförbundet Stockholms län har tagit fram en gemensam handlingsplan för länets kommuner och i den pekas såväl barn och unga som nyanlända personer ut som prioriterade målgrupper. Inom ramen för uppdraget kommer aktiviteter genomföras riktade direkt till ensamkommande barn liksom till personal som arbetar med ensamkommande barn. Socialnämnden och äldre- och barnnämnden har ett gemensamt ansvar för att genomföra uppdraget för stadens räkning. Vi kommer noga följa detta.

Det finns en risk att ensamkommande barn och unga som känner oro inför vilket beslut de kommer att få på sin asylansökan eller som får beslut om avslag väljer att avvika från sina boenden. Vi har varit tydliga med att staden måste prioritera ett förebyggande arbete mot att barn och unga avviker samt att arbeta aktivt uppsökande mot de som gör det.

Det förebyggande arbetet handlar bland annat om att ge barn och unga som kommit ensamma till Sverige tillgång till nätverk och en meningsfull fritid. Här är civilsamhället en oerhört viktig aktör och i socialnämndens verksamhetsplan för 2017 finns därför ett uppdrag om att verka för en samordning av civilsamhällets olika aktiviteter, verksamheter och insatser för att fler ensamkommande barn ska nås av dessa. Även arbetsmarknaden och näringslivet är viktiga parter i arbetet med att ge ensamkommande barn en möjlighet att etablera sig. Vi har därför sagt att det arbete som bedrivs med att tillhandahålla praktikplatser för barn och unga inom ramen för Advisory board ska utvecklas och tillgängliggöras även för de ensamkommande barn och unga som inte bor på stadens egna boenden.

Det uppsökande arbetet har också prioriterats. Redan hösten 2015 tillsatte vi en särskild socialsekreterare inom ungdomsjouren med ansvar för att tillsammans med polisen arbeta uppsökande mot ensamkommande barn i stadens riskmiljöer. Nu finns tre särskilt avdelade socialsekreterare med detta uppdrag. Vi har också beviljat ekonomiska medel till Stadsmissionens verksamhet Baba som arbetar för att uppmärksamma och ge stöd till ensamkommande barn och unga som avvikit från sina boenden, valt att inte söka asyl eller som fått avslag på sin asylansökan och därför står utanför samhällets insatser. Socialnämnden har nu fått i uppdrag att teckna

ett idéburet offentligt partnerskap med fokus på målgruppen. Avsikten är att ett sådant partnerskap ska vara på plats under hösten.

De frågor som författarna lyfter i sin skrivelse är oerhört viktiga. Det är frågor som rör en mycket utsatt grupp barn och unga och det är därför centralt för vår majoritet att staden gör insatser för att ge dem trygghet och goda möjligheter att etablera sig. Vi delar därför det starka engagemang för ensamkommande barn som författarna ger uttryck för i sin skrivelse.

Särskilt uttalande

Ledamoten Isabel Smedberg Palmqvist (L) lämnar följande särskilda uttalande.

Förvaltningens svara att det är förvaltningens åsikt att unga asylsökande vars ålder skrivits upp, men där deras beslut inte vunnit laga kraft, fortsatt ska betraktas och behandlas som underåriga och få samma stöd som de fick före åldersuppskrivningen. Vi delar förvaltningen bedömning och är mycket lättade och glada över förvaltningens svar. För många unga ensamkommande har förlusten av samhällets stöd betytt stort lidande och vi är glada att Stockholms socialförvaltning precis som vi vill motverka gruppens utsatthet. Vi vill med den här skrivelsen ställa ytterligare några följdfrågor:

- Hur kommunicerar förvaltningen den tolkning som förvaltningen gjort, så att ungdomar i Stockholms stad garanteras att behandlas i linje med förvaltningens svar?
- De 10, snart 11, barn som har mist sina stödinsatser i Stockholm (som förvaltningens undersökning visat) hur kommer de hanteras utifrån förvaltningens nu mycket tydliga svar, att insatser inte skall avslutas?
- När vet förvaltningen om den nya ersättningsförordningen (170701) kommer påverka stödet till ensamkommande i staden? Vi skulle uppskatta om förvaltningen höll nämnden uppdaterad om detta, framför allt inför att eventuella nya riktlinjer tas fram.

Ärendet

I skrivelsen "Hur värnar Stockholms stad unga från Afghanistan i asylprocessen i den nuvarande krissituationen?" från Frida Johansson Metso (L) och Inga-Lill Persson (L) begärs svar på hur staden kommer att agera för att skydda de utsatta ungdomarna. I skrivelsen lyfts oro för att många unga ensamkommande som fått sin ålder uppskriven och avslag på sin asylansökan, kommer att försöka stanna kvar i Stockholm. Författarna anser att dessa utsatta

unga ska få vara kvar i stadens regi fram till lagakraftvunnet beslut. Förvaltningens bedömning är att detta borde vara möjligt med hänvisning till två domar från Förvaltningsrätten i Malmö. Författarna frågar också om det finns en beredskap för om fler av dessa unga ser ett liv på Stockholms gator som sitt bästa alternativ. Förvaltningen anser att ungdomsjouren har möjligheter att tidigt upptäcka oroväckande tendenser och vid behov agera för att motverka dessa.

En kompletterande skrivelse har inlämnats från Frida Johansson Metso (L), Inga-Lill Persson (L) och Stina Bengtsson (C), där svar även krävs på hur många unga som har blivit av med stödet från socialtjänsten efter åldersuppskrivning och vilka åtgärder den politiska majoriteten kommer att vidta för att ge de unga adekvat stöd i väntan på lagakraftvunnet beslut. Hittills under 2017 har 10 ärenden rörande asylsökande ungdomar avslutats med hänvisning till att deras ålder har skrivits upp.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 21 mars 2017.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.